

הכרות עם מתודות

חלק שלישי:

- כובעי החשיבה של דה בונו
- הבעת עמדה על קו הרצף
- שולחים מכתב לדמות הקשורה לתכני הלימוד
- שימוש בתבנית משחק "בינגו" למטרות לימודיות
- קרוסלה – מעגלי תלמידים
- רגשות – שימוש בסקלה של צבעים

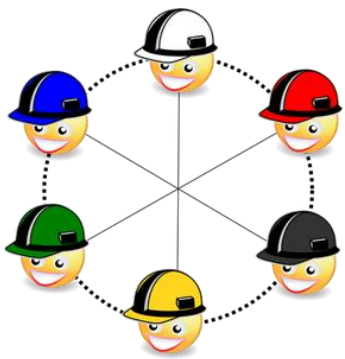
הכנת מצגת: רונית דינור

מהי מתודה?

- דרך ללמידה פעילה, תוך התנסות חוויתית בעוצמות משתנות.
- גירוי להבעה אישית, לביטוי של התרשמות, או של רגשות.
- מהווה הזמנה לשיחה, אמצעי "גיוס"/"תיווך".
- מסייעת בפיתוח מיומנויות חשיבה, יצירתיות, סקרנות ועניין.
- מעודדת הכרה בשונות כערך (פרשנויות שונות של התלמידים לגירוי).
- מאפשרת הרחקה לשם קירבה...
- חיבור בין חוויה (רגש) לקוגניציה. משלבת בין הנאה לבין למידה.

כובעי החשיבה של דה בונו

השימוש ב"כובעי של דה בונו", מהווה כלי, שבו כל כובע מייצג צורת חשיבה שונה. השימוש במתודה זו, מאפשר התבוננות רב מימדית בסוגיה שנבחרה.

דרך העבודה עם "כובעי החשיבה":

אפשרות א' – בקבוצה:

1. כל תלמיד מקבל צבע שונה ומתייחס לנושא דרך צורת החשיבה של הכובע בצבע הרלוונטי.
2. כל תלמיד מתייחס לנושא ע"פ הצבע שלו.
3. לאור הנאמר - לצאת לשיחה/דיון.

אפשרות א' – פרטני:

1. מבקשים מהתלמיד/ה להתייחס לנושא באמצעות שני כובעים ע"פ בחירתו.
2. לאור הנאמר – לשוחח על ההבדלים בגישות החשיבה השונות.

כובע לבן - עובדות, מה היה עד כה, נתונים ומידע.

כובע אדום - רגשות, תחושות ואינטואיציה. רגשות אישיים וגם של המעורבים האחרים.

כובע צהוב - גישה חיובית ואופטימית, חיפוש היתרונות. חיפוש אחר הזדמנויות. נתינת מחמאות.

כובע שחור - חשיבה ביקורתית, שיפוטית. "הסבר" מה לא טוב, מדוע לא יצליח, מה צריך לשפר.

כובע ירוק - יצירתיות וצמיחה. חשיבה יצירתית. העלאת רעיונות.

כובע כחול - את הכובע הכחול חובש המורה או החונך, שמוביל ומנחה את תהליך החשיבה, מגדיר, מנסח ואחראי לתכלול, המשגה וסיכום הדברים.

הבעת עמדה - על קו הרצף

הפעילות מתאימה לדילמות בנושאים חברתיים ונושאים בתחומי הדעת

מסכים

לא מסכים

10 9 8 7 6 5 4 3 2 1

דוגמא להיגדים המתאימים למתודה

זו, בנושא: חגיגות הסילבסטר:

1. אני יודע/ת מהו התאריך העברי של יום הולדתי
2. זו צביעות להתנגד למסיבות סילבסטר, כי אנחנו מתנהלים ע"פ הלוח הלועזי.
3. השתתפות בחגיגות הסילבסטר מהוות פשיטת רגל של הערכים היהודיים
4. שכל אחד ינהג ע"פ ראות עיניו
5. אני יודע/ת מי היה סילבסטר

פעילות זו מתנהלת תוך כדי עמידה של התלמידים (כולל הדיון) .

עמידה של כל תלמיד ע"י המספר המייצג את עמדתו, מאפשרת פעילות אקטיבית ומעוררת, המעודדת שיתוף פעולה.

מהלך הפעילות:

- החונך בוחר נושא ומכין מס' היגדים המתייחסים אליו.
- החונך מקריא בכל פעם אחד היגד אחד וכל משתתף ממקם עצמו על קו הרצף. (באופן פיזי. אפשר גם על קו מצויר).
- לאחר כל היגד מתקבלת "תמונה קבוצתית", כשכולם רואים את המיקום של חבריהם. החונך מתייחס באמצעות שאלות מנחות למשתמע מהמיקום של התלמידים על קו הרצף..
- לאחר דיון קצר החונך מקריא משפט נוסף, וגם אליו תהיה התייחסות לאור המיקום של התלמידים.

שולחים מכתב דמיוני ל _____

אילו היית צריך/ה לשלוח מכתב ל _____

מה היית כותב/ת?

איזו תמונה היית מצרף/ת?

מתודה זו מאפשרת לחונך/ת להתרשם
לאיזה היבטים ופרטים מתייחס/ת התלמיד/ה
במכתב לדמות.

מתאים לסיכום יחידות למידה בספרות,
היסטוריה, תנ"ך ועוד, או לדמות הקשורה
לנושאים שעל סדר היום של החברה
בישראל ובעולם.

כמובן שניתן להתייחס לשימוש בתחביר,
שפה, שגיאות כתיב וכד'

שימוש בתבנית משחק הבינגו למטרות לימודיות, הכנה למבחן

דוגמא:

החונך/ת מקריא/ה תרגילים בחשבון. התשובות לתרגילים נמצאות על דפי הבינגו.

24	15	2	21
33	1	3	65
56	12	45	17
11	32	6	71

דוגמא:

החונך/ת מקריא/ה הגדרות למושגים שונים שנלמדו. השמות של המושגים רשומים על דפי הבינגו.

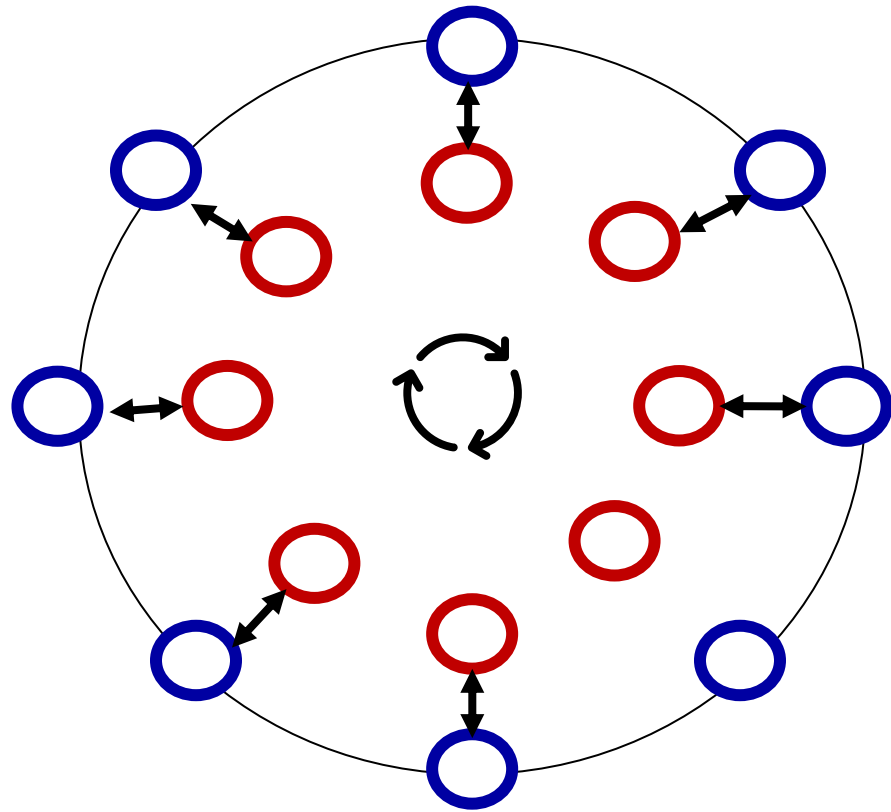
האנשה	מפתח דמות	נקודת מפנה	סטירה
סיפור מסגרת	מוטיב חוזר	דמויות משנה	דימוי
אלגוריה	אנטי גיבור	דרמה	עלילה
גיבור ראשי	בלדה	אירוניה	אפילוג

בינגו הוא משחק שבו כל תלמיד/ה מקבל/ת דף ובו מילים או מספרים. הדפים שונים זה מזה במיקום של המילים או המספרים הכתובים עליהם. החונך/ת מקריא בכל פעם מילה או מספר, והתלמידים צריכים לזהות את המילה או המספר ולסמן אותה/ה בדף שבידיהם. התלמיד/ה הראשון/ה שבכרטיס שלו/ה מסומנת שורה רצופה של מילים או מספרים, שהוקראו ע"י החונך/ת, מכריז/ה "בינגו". אם אין טעות, התלמיד/ה מנצח/ת.

המשחק מתאים לשינון חומר שנלמד או הכנה למבחן. ניתן למצוא באינטרנט הצעות לבניית דפי בינגו בקלות.

קרוסלה – מעגל למידה לקראת מבחן

זוהי מתודה שמטרתה לקדם שיחה בין התלמידים, על נושא שבוחר/ת החונך/ת. מתאים כהכנה לקראת מבחן או לשיחה על נושאים חברתיים אקטואליים. התלמידים עומדים בשני מעגלים בהם מספר זהה של תלמידים.

המעגל החיצוני של התלמידים עם הפנים לתוך המעגל והמעגל הפנימי עם הפנים אל התלמידים שעומדים במעגל החיצוני.

- החונך/ת שואל שאלה, וכל תלמיד משוחח על התשובה לשאלה, עם התלמיד שעומד מולו.
- כשהחונך/ת נותן הוראה, רק המעגל הפנימי זז מקום אחד ימינה, וכך נוצרים זוגות חדשים.
- שוב נשאלת שאלה שהתלמידים משוחחים עליה. וכך הלאה.

רגשות - שימוש בסקלה של צבעים

מתאים לשיחה לאחר אירוע שהיבט הרגשי שלו משמעותי.

דורש כושר הפשטה ולכן לא מתאים לגיל הצעיר

1	2	3	4	5	6
7	8	9	10	11	12

שאלות לדוגמא:

- איזה צבע את/ה מרגישה כעת?
- מה גרם לך לבחור בצבע זה?
- אילו התלבטויות היו לך? מדוע?
- איזה צבע היית רוצה או מעדיף/ה להרגיש? מדוע?
- מה צריך לקרות בכדי שתבחרי/י בצבע שהיית רוצה? במי ובמה זה תלוי?
- האם חשוב לך לדעת איזה צבע מרגיש מי שנמצא בסביבתך? מדוע?

רק טוב - התחלת מפגש

(הצעה: איך לגרום לתלמידים להתחיל את המפגש באווירה טובה הרוותמת ללמידה)

דוגמא 1

בסבב, כולם משתפים ב"משהו טוב":

- משהו טוב שאמרתי ל..

- משהו טוב שאמרו לי...

- משהו מיוחד ששמתי לב אליו היום...

דוגמא 2

"משהו טוב" (באחריות החונך/ת):

- ציון יום הולדת של חברה בקבוצה

- קריאת קטע קצרצר חיובי, או מצחיק

- חלוקת משהו מתוק בטעם של "עוד"

- צ'ופר לחג (ברכה, תמונה וכד')

דוגמא 3

כל תלמיד/ה נותן/ת מחמאה למי שיושב/ת לצידו/ה

דוגמא 4

בסבב, כל אחד ישלים את המשפט: "אילו יכולתי הייתי נותן לעצמי מתנה:....."

